

UZASADNIENIE

Wyrokiem zaocznym z dnia 12 czerwca 2017 roku w sprawie z powództwa Kancelarii (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w K. przeciwko I. M. o zapłatę kwoty 882,08 złotych Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi XVIII Wydział Cywilny:

1. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 400,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 29 czerwca 2015 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016r. do dnia zapłaty;
2. oddalił powództwo w pozostałej części;
3. nadał wyrokowi w pkt. 1 i 4 rygor natychmiastowej wykonalności;
4. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 144 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu powyższego orzeczenia Sąd I instancji ustalił, że w dniu 10 czerwca 2015 roku (...) sp. z o.o. w W. i I. M. zawarli na odległość umowę pożyczki gotówkowej na kwotę 400 zł.

W dniu 22 lutego 2016 roku (...) sp. z o.o. w W. zawarła z powodem umowę przelewu wierzytelności przysługujących cedentowi względem I. M.. W tym samym dniu powód wysłał do pozwanego zawiadomienie o dokonanej cesji i wezwał go do zapłaty.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że powództwo jest częściowo zasadne.

Zdaniem Sądu I instancji wątpliwości nie budziło istnienie zobowiązania przysługującego powodowi oraz to, że z inicjatywy pozwanego doszło pomiędzy nim

a cedentem do zawarcia umowy pożyczki, która pod względem prawnym stanowi kredyt konsumencki. Zawarta umowa pożyczki nakładała na pożyczkobiorcę obowiązek zwrotu pożyczonej kwoty. Pozwany prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy nie skorzystał

z uprawnienia do złożenia odpowiedzi na pozew, w której mógłby zakwestionować twierdzenia strony powodowej. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dostarczył dowodów wywiązania się przez pożyczkobiorcę ze zwrotu pożyczonej kwoty. W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego kwotę należną tytułem kapitału – 400 zł.

Wobec powyższego za uzasadnione Sąd I instancji uznał roszczenie powoda

o zwrot udzielonej pożyczki. Ustalił jednak, że prowizja przekracza wartość odsetek maksymalnych i wskazał na konieczność badania, czy prowizja nie służy obejściu przepisów o odsetkach maksymalnych, powołując się na orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie o sygn. V ACa 622/14. Sąd Rejonowy w rozpoznanej sprawie w pełni podzielił pogląd wyrażony w przytoczonym orzeczeniu, że postanowienia umowne, wprowadzające obok odsetek maksymalnych wygórowaną prowizję (ewentualnie inne dodatkowe opłaty), nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych. Z uwagi na bardzo wysoką wartość prowizji – przekraczającą 100 % kwoty pożyczonej na okres 18 dni, za zasadne uznał Sąd I instancji odwoływanie się do art. 58 k.c.

O odsetkach ustawowych – zgodnie z żądaniem pozwu (lecz od zasądzonej kwoty)

– Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 i § 2 k.c. Powód wnosił o zasądzenie odsetek ustawowych od dnia 25.07.2015 roku i takie zostały zasądzone.

Rygor natychmiastowej wykonalności Sąd I instancji nadał stosownie do treści

art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. O kosztach procesu Sąd ten orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. wskazując jednocześnie, że strona powodowa wygrała proces jedynie w części, tj. w 45,35 %.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł powód zarzucając zaskarżonemu wyrokowi naruszenie:

1. przepisów prawa materialnego, tj. art. 60 k.c. w zw. z art. 29 ust.1 ustawy z dnia 12

maja 2011 roku o kredycie konsumenckim poprzez ich błędną wykładnię, a mianowicie przyjęcie przez Sąd Rejonowy, że oświadczenie woli o zawarciu umowy pożyczki dla swojej ważności wymaga formy pisemnej w sytuacji, gdy wykładnia ww. przepisów prowadzi do wniosków, iż forma pisemna zastrzeżona została jedynie dla celów dowodowych;

2. przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

a) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, tj. brak

wszechstronnego rozważania zebranego w sprawie materiału przez Sąd I instancji i odmówienie mocy dowodowej przedłożonym w sprawie dokumentom, w sytuacji, gdy przedmiotowe dokumenty winny być traktowane jako dowody należycie wykazujące istnienie przysługującej powodowi należności,

b) art. 232 zd. 2 k.p.c. w zw. z art. 299 k.p.c. poprzez ich niezastosowanie

i nieprzeprowadzenie przez Sąd I instancji dowodu z przesłuchania stron – strony pozwanej w sytuacji, gdy zdaniem Sądu (czemu powód konsekwentnie zaprzecza) w sprawie brak było środków dowodowych,

c) art. 308 § 1 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i zaniechanie przeprowadzenia

przez Sąd I instancji dowodów z przedłożonych w postępowaniu dokumentów, jako dowodów utrwalonych za pomocą urzędzeń wskazanych w przepisie,

d) art. 339 § 2 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że

w sprawie zachodzą uzasadnione wątpliwości, w sytuacji gdy w przedmiotowym stanie faktycznym takie wątpliwości nie wystąpiły, czego skutkiem winno być przyjęcie przez Sąd wskazanych przez powoda twierdzeń za prawdziwych,

e) art. 208 § 1 kpc poprzez jego niezastosowanie i, w przypadku powzięcia

wątpliwości przez Sąd Orzekający, zaniechanie wezwania Strony Powodowej do przedstawienia dowodów oraz zajęcia stanowiska, celem wyjaśnienia wątpliwości Sądu.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku

w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 882,08 zł wraz z odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty i kosztami postępowania oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Nadto wniósł o dopuszczenie

i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego rewidenta.

Jako wniosek ewentualny skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku

w całości i przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpoznania wraz z obowiązkiem orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja powoda jest bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu.

W pierwszej kolejności wyjaśnienia wymaga, że niniejsza sprawa była rozpoznawana

w postępowaniu uproszczonym, w związku z czym Sąd Okręgowy na podstawie art. 505¹⁰ § 1

i § 2 k.p.c. rozpoznał apelację na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego.

Zaznaczyć należy również, że w postępowaniu uproszczonym zgodnie z art. 505⁹ § 1¹ k.p.c. apelację można oprzeć tylko na zarzutach naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie lub naruszenia przepisów postępowania, jeżeli mogło ono mieć wpływ na wynik sprawy. Natomiast stosownie do art. 505¹³ § 2 k.p.c. jeżeli sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku powinno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za własne poczynione przez Sąd pierwszej instancji prawidłowe ustalenia faktyczne.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów naruszenia prawa procesowego, wskazać należy, że zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Zdaniem Sądu Okręgowego, ocena materiału obwodowego przeprowadzona przez Sąd I instancji nie narusza granic swobodnej oceny dowodów, wyznaczonej dyspozycją

art. 233 § 1 k.p.c. Nie jest sprzeczna z zasadami logicznego rozumowania, czy doświadczenia życiowego i mieści się w ramach swobody sądu (por. też Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 6 listopada 1998 r., sygn. III CKN 4/98, publ. LEX nr 322031). Ponadto, jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne

z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, chociażby w równym stopniu na podstawie tego samego materiału dowodowego udałoby się wysnuć wnioski odmienne. Zarzut obraży przepisu art. 233 § 1 k.p.c. nie może też polegać jedynie na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla skarżącego ustaleń stanu faktycznego, dokonanych na podstawie własnej, korzystnej dla skarżącego oceny materiału dowodowego (tak też SN w postanowieniu z dnia 10 stycznia 2002 r., sygn. II CKN 572/99, publ. LEX nr 53136 i w wyroku z dnia 27 września 2002 r., sygn. II CKN 817/00, publ. LEX nr 56906).

W kontekście powyższych uwag należy stwierdzić, że – wbrew twierdzeniom apelującego – w okolicznościach rozpoznawanej sprawy Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o cały zgromadzony materiał dowodowy i nie naruszył przy tym dyspozycji art. 233 § 1 k.p.c. Przeprowadzona przez ten Sąd ocena materiału dowodowego jest w całości logiczna i zgodna z zasadami doświadczenia życiowego, zaś podniesione w tym zakresie w apelacji zarzuty w ogóle nie uwzględniają, że ustalony w pierwszej instancji stan faktyczny był bezsporny. W szczególności niekwestionowanym był fakt zawarcia umowy oraz istnienia wierzytelności objętej cesją. Sąd Rejonowy za uzasadnione uznał roszczenie powoda o zwrot udzielonej pożyczki, stanowiącej pod względem prawnym kredyt konsumencki. Skarżący nie tyle kwestionuje zatem ocenę dowodów w sprawie przeprowadzonych, co zarzuca brak wyprowadzenia w oparciu o te dowody właściwych jego zdaniem wniosków, co nie mieści się już w dyspozycji art. 233 k.p.c.

Za chybiony uznać także należy zarzut naruszenia art. 232 zd. 2 k.p.c.

w zw. z art. 299 k.p.c. Przepis ten stanowi wyjątek od zasady kontrydiktoryjności, a więc dopuszczenie przez sąd dowodu z urzędu może nastąpić jedynie wtedy, gdy nie ma innej możliwości doprowadzenia do właściwego rozstrzygnięcia sprawy. Jest to prawo sądu, a nie obowiązek i skorzystanie z tego uprawnienia uzależnione jest od oceny danej sprawy, natomiast nie może być wynikiem niekorzystania z środków procesowych przez stronę, która wniosku o przesłuchanie pozwanego w niniejszej sprawie w ogóle nie składała. Sąd Okręgowy podziela ponadto stanowisko Sądu Rejonowego, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy był wystarczający do rozstrzygnięcia sprawy.

Nietrafny jest również zarzut naruszenia art. 308 k.p.c. Sąd Okręgowy nie dopatruje się pominięcia przez Sąd I instancji wymienionych w powołanym przepisie dowodów, których co wymaga podkreślenia, powód nie składał. Przypomnieć należy też, że stan faktyczny nie był sporny w niniejszej sprawie, a argumentacja apelacji sprowadza się jedynie do kwestionowania konsekwencji prawnych tak poczynionych w sprawie ustaleń.

Odnosząc się do zarzutu apelacji dotyczącego naruszenia art. 339 § 2 k.p.c., wskazać należy, że okoliczność, iż w sprawie wydano wyrok zaoczny nie oznacza, że powództwo w takim wypadku jest zawsze uwzględniane w całości. Niezajęcie stanowiska przez pozwanego odnośnie żądania pozwu nie zwalnia powoda z obowiązku wykazania zobowiązania pozwanego. W art. 339 § 2 k.p.c. określono podstawę faktyczną wyroku zaocznego. Zgodnie z tym przepisem sąd – jeżeli nie ma uzasadnionych wątpliwości

– zobligowany jest do uznania podanej przez powoda podstawy faktycznej (tj. twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych) za zgodną z prawdą bez przeprowadzania postępowania dowodowego. Sąd zawsze jest zobowiązany rozważyć, czy w świetle przepisów obowiązującego prawa materialnego, twierdzenia powoda uzasadniają uwzględnienie żądań pozwu, w zakresie tym nie obowiązuje bowiem domniemanie z art. 339 § 2 k.p.c., negatywny zaś wynik takich rozważań powoduje wydanie wyroku zaocznego oddalającego powództwo (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 1972 r. III CRN 30/72, publ. LEX nr 7094).

Dyspozycja ww. przepisu wskazuje wyraźnie, że sąd orzekający może przyjąć za prawdziwe twierdzenia powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, jedynie wtedy, gdy nie budzą one uzasadnionych wątpliwości i nie zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Analiza akt niniejszej sprawy nie pozwala zaś odmówić słuszności stanowisku Sądu Rejonowego, że choć uzasadnione jest roszczenie powoda o zwrot udzielonej pożyczki, to ustalona umową prowizja służyła obejściu przepisów o odsetkach maksymalnych.

W kontekście powyższych uwag jako niezasadny należy też potraktować zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 60 k.c. w zw. z art. 29 ust.1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tj. Dz.U. z 2016 roku, poz. 1528) poprzez ich błędną wykładnię, a mianowicie przyjęcie przez Sąd Rejonowy, że oświadczenie woli o zawarciu umowy pożyczki dla swojej ważności wymaga formy pisemnej w sytuacji, gdy wykładnia w/w przepisów prowadzi do wniosków, iż forma pisemna zastrzeżona została jedynie dla celów dowodowych. Sąd Rejonowy w swoich rozważaniach nie kwestionował jednak okoliczności zawarcia umowy pożyczki.

Skarżący w ogóle nie dostrzega, że podstawą częściowego oddalenia powództwa było uznanie, że okoliczności sprawy i treść zawartej pomiędzy stronami umowy pożyczki prowadzić musi do wniosku, że przewidziany w umowie obowiązek uiszczenia prowizji za samo jej udzielenie zmierzał do obejścia zakazu przewidzianego w art. 359 § 2¹ k.c., a takie postanowienia umowne traktować należy jako zmierzające do obejścia prawa (art. 58 k.c.). Kwestia ta nie była jednak przedmiotem żadnego z zarzutów stawianych zaskarżonemu rozstrzygnięciu.

Sąd Okręgowy pominął zawarty w apelacji wniosek o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego rewidenta, zgodnie z treścią art. 505¹¹ § 1 k.p.c. Sąd II instancji nie przeprowadza bowiem postępowania dowodowego z wyjątkiem dowodu z dokumentów. Ponadto podkreślić należy, że złożony wniosek nie zawiera tezy dowodowej – skarżący nie wykazał na jaką okoliczność żąda przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego, a tym samym, jakie mogłoby to mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia.

Mając na uwadze niezasadność zarzutów apelacyjnych oraz jednocześnie brak ujawnienia okoliczności, które podlegają uwzględnieniu w postępowaniu odwoławczym z urzędu, apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.